

VIIES AASTA UNESKÕNDIJAID Tudengifilmifestival „Sleepwalkers”

KATRIN RAJASAARE

5. Tudengifilmide festival „*Sleepwalkers*” toimus mullu 27. novembrist 3. detsembrini, juhatahes traditsiooniliselt sisse Tallinna Pimedate Ööde filmifestivali. Seekordne noorte jõu- ja ilukatsumine toimus kinos „Sõprus”, eriprogramme näidati ka Sütiste Majas ja Pärnu teatris „Endla”. Festivali juurde kuuluv filmikool viidi läbi Sütiste Majas.

„Uneskõndijate” festivali eristab samalaadsetest poolprofessionaalsete filmitegijate võistukatsumisest kaks kriteeriumi: festival on rahvusvaheline ning võistlusprogrammis saavad osaleda vaid meedia- ja filmitudengid. Nii on festivali filmid kõrge tasemega ning kohalikele tudengitele pigem eeskujuks kui võrdseteks võistlejateks. Euroopa filmi-

koolides teatakse „*Sleepwalkersit*” see-eest hästi ja nii saabub igal aastal programmi koostajate lauale üha enam võistlustöid – viimati koguni üle 250. Välja valitakse 60–80 anima-, dokumentaal- ja lühimängufilmi. Lõpliku sõna ütleb kuni viieliikmeline rahvusvaheline žürii.

Sel aastal juhtis žürii tööd „Allfilmi” produtsent **Piret Tibbo-Hudgins**, žüriisse kuulusid veel **Géza M. Toth** (Ungari Kunstiülikooli animatsiooniosakonna juhataja), **Aleksei Popogrebski** (Venemaa režissöör, PÕFFil näidati tema filmi „Koktebel”), **Torben Simonsen** (Taani Rahvusliku Filmikooli dokumentalistika õppejõud) ja **Peter Vogt** (Poola Rahvuslik Filmikool, 4. „Sleepwalkersi” tudengifilmifestivali *grand prix’* võitja filmiga „Piletikontroll”).

Riho Sarapiku foto

„Sleepwalkersi” *grand prix’* võitnud filmi „Perkele” produtsent Anu Lyra ja režissöör Arto Tuohimaa.

„Transport“,
Saksamaa, 2004.
Režissöör
Silvio Helbig.

„Charlotte“,
Saksamaa, 2003.
Režissöör
Ulrike von
Ribbeck.

„Perkele“,
Soome, 2004.
Režissöör
Arto Tuohimaa.

5. „Uneskõndijate“ filmifestivali võistlusprogrammi iseloomustas eriti tugev lühimängufilmide programm, milles osalesid tudengitööd Austraaliast, Mehhikost, Ameerika Ühendriikidest, Kanadast, Islandilt, Norrast, Rootsi, Taanist, Saksamaalt, Belgiast, Prantsusmaalt, Inglismaalt, Hispaaniast, Iisraelist, Türgist, Itaaliast, Tšehhist, Poolast, Lätist, Venemaalt, Soomest ja muidugi Eestist. Tudengifilmide tavapärasemate teemade kõrval, nagu lapsepõlv, esimene armastus, vanematekodust väljakasvamine, rääkisid mitmed filmid julgelt ka keskealistest ja vanuritest. Väljapaistev oli mitme filmikooli tehniline tase, ent kallid tootmis- ja turundus- ning kaunistus- ja muud tegevused ei tähendanud tingimata tugevamaid filme. Nii maksab esile tõsta Konrad Wolfi nimelise Filmi- ja Televisioonikõrgkooli (Saksamaa) võistlustööd „**Transport**“ (2004, rež **Silvio Helbig**), mille ulmelise keskkonna loomine ja ülevõtmine küündis professionaalse filmikunsti piirimaile, mis aga auhindadest sootuks ilma jäi.

Otse Hollywoodi, Ameerika Filmiakadeemia range lühimängufilmikomisjoniga ette rändas Tallinnast Islandi võistlustöö „**Päästja**“ (*Bjargvaettur*, 2003, **Erla Skuladóttir**), mis valminud New Yorgi Tischi Kunstikolledžis ja samuti auhindamata jäi. Festivali *grand prix* (1000 m 16 mm filmilinti firmalt „Kodak“) võitis hoopis südamlilik ja soe tragikomöödia „**Perkele**“ (2004, **Arto Tuohimaa**) Helsingi Polütehnikumist „Stadia“. Kolme meediatudengi (lisaks režissöörile operaator **Sampsa Huttunen** ja produtsent **Anu Lyra**) lõputööna valminud kolmeepisoodiline lugu hiilgas peene situatsioonikoomikaga ja oskusega panna näitlejad edasi andma lihtsaid emotsioone. Võidutööd esitleti ka 8. Tallinna Pimedate Ööde filmifestivali avagalal.

Parima mängufilmi auhinna võitis Berliini Filmi- ja Televisiooniakadeemia (DFFB) filmitudengi **Ulrike von Rib-**

becki mängufilm „**Charlotte**“ (2003). Žürii pidas draamalugu auhinna vääriliseks tänu õnnestumisele autentse tänapäeva naiskarakteriloomisel ning väikestest elementidest dramaatilise pingele ülesehitamisel. Noore autori eelmist tööd „**Järve ääres**“ (*Am See*, 2002) võis Tallinnas näha eriprogrammi „Lühifilmid Cannes'ist“ raames, mis tutvustas Cannes'i tudengikonkursi „Cinéfondation“ võidu- ja võistlustöid.

Parima visuaalse interpretatsiooni eriauhind läks seekord Mehhikosse. **Gabriela Monroy** lühimängufilm „**Üks teekond**“ (*Un viaje*, 2004) on isa ja poja eksikäik Mexico City metroos, kuhu näikse ka kaamera ära eksinud olevat.

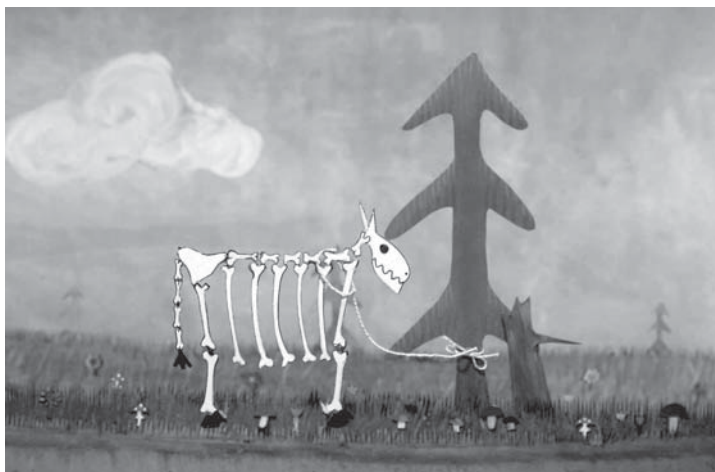
Kahekümne kolmest võistlusprogrammis olnud animafilmist tunnustas žürii koguni kolme. Parima animatsiooni auhind läks Taani Rahvuslikku Filmiakadeemiat – **Sabine Ravni** lühilugu „**Bernie & Bingo**“ (*Bjorno & Bingo*, 2004) märgiti ära kui joonistuse ja arvutigraafika õnnestunud sümbioos andmaks edasi inimese kolmedimensioonilisust. Pingviin Bingo ja karu Bernie seiklused on õigupoolest sarianimatsioon, mis vanade loomamuinasjuttude kombel lihtsustab inimlikke nõrkusi. Ungari Kunstiülikooli animatsioonitudengi **Tibor Nadasi** joonisfilm „**Õpi lendama**“ (*Hogyan repüljüük?*, 2003) märgiti ära parima originaalidee kategoorias. Akadeemia Non Grata tudeng **Piret Saarepuu** sai eriauhinna humoorikate vimkade eest filmis „**Naljakas härjamüümine**“ (2004).

Kõige nõrgem oli konkurss dokumentalistika vallas, kus võistles erinevatest filmikoolidest kokku neliteist tööd. Endiselt leidis katsetusi dokumentaalfiktsiooni, aga ka dokumentaalse animatsiooni alal, ent päris uued tuuled seekord „Sleepwalkersile“ veel ei jõudnud. Ära märkida maksab võidufilmi „**Transformaator**“ (*Transformator*, 2004), mis valmis Ülevenemaalise Riikliku Kinematograafiainstituudi tudengite **Pa-**

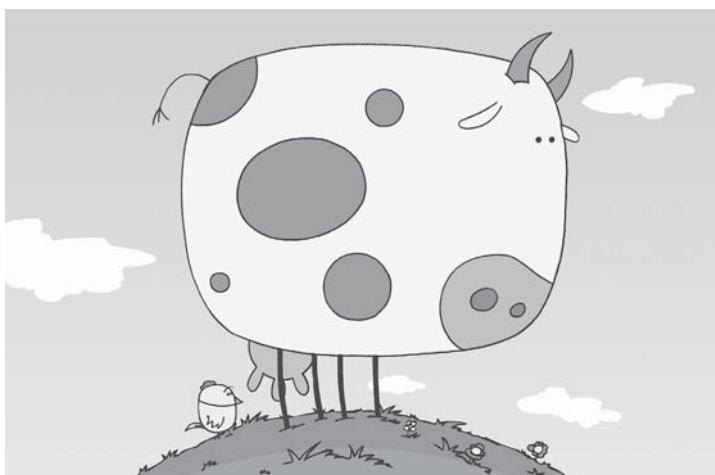
„Bernie &
Bingo“,
Taani, 2004.
Režissöör
Sabine Ravn.

„Naljakas
härjamüümine“,
Eesti, 2004.
Režissöör
Piret Saarepuu.

„Õpi lendama“,
Ungari, 2003.
Režissöör
Tibor Nadas.

„Transformaator“,
Venemaa – Šveits,
2004.

Režissöörid
Pavel Kostomarov
ja Antoine Cattin.

vel Kostomarovi ja Antoine Cattini koostööna. Tandemi esimene ühine film on jäädvustanud kaks transporditöölise jutustamas kentsakat lugu Peterburist Moskvasse suundunud elektrivoolu transformatori õnnetust lõpust ja meeste ülesannetest masinavärgi valvamisel. Tunnustust leidis autorite oskus lasta oma karakteritel end ise luua, autori käega vahele segamata.

Seekordsest festivalist võttis osa enneolematult palju meie omi filmitudengeid. Võistlusprogrammi jõudis kaks lühimängufilmi, üks dokumentaalfilm, üks dokumentaalfiktsioon ja kaks animatsiooni kokku neljast meediaõppetooliga kõrgkoolist. Lisaks toimus kohalike tudengitööde ülevaate-seanss.

Eriliseks tegi tänavuse festivali aga eeskätt suur väliskülaliste hulk. Peale rahvusvahelise žürii saabus Tallinna kakskümmend kaks võistlusprogrammis osalevat filmitudengit, kes esitlesid siin oma töid, käisid filmikoolis, tutvusid Eesti meediatudengite ja filmitegemisvõimalustega. Festivali juurde kuuluvaid eriprogramme esitlesid **Fred Kelemen** Berliinist („Noored ja ägedad: Läti Kultuuriakadeemia tudengitööde ülevaade“) ning **Anne Abrahams** ja **Peter van Hoof** Hollandist („Hollandi eks-

perimentaalfilmide ülevaade“). Montaažile keskendunud filmikoolis pidasid loenguid **Anders Refn** Taanist (montaažireeglite murdmisest mängufilmis Lars von Trieri filmide „Laineid murdes“, „Tantsija pimeduses“ ja „Dogville“ kogemuse põhjal), dr **Igor Korsic** Sloveeniast (montaaži abil loo maksimeerimine) ning dr **Ramses Marzouk** Egiptusest (operaatori pilgust montaaži planeerimisel).

Tihe ürituste programm kogu festivali vältel andis noortele hea võimaluse „tegitajatega“ suhelda. Ent „Sleepwalkers“ on tuntud ka filmiprofessionaalide omavahelise koostööfoorumina – 4. „Sleepwalkersi“ ajal tutvunud žürii esimehe **Nikolai Nikitini** ja filmikooli lektori **Herbert Schweringi** Tallinnas sündinud koostööprojekt „**Lost and Found**“ avas tänavuse Berliini filmifestivali „Forumi“ programmi. Mitmed „Sleepwalkersil“ osalenud filmitudengid on jõudnud hiljem oma filmidega ka PÖFFi põhiprogrammi.